

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Є. В. МОЗГОВИЙ, асист.

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
jack.mozgovoy@gmail.com*

Протягом багатьох років підприємства житлово-комунального господарства, зокрема теплопостачальні, виконували й виконують досі функцію „соціального буфера”. За останні 15-20 років було використано майже всі внутрішні технічні резерви систем і обладнання, відбулося його старіння. Капіталовкладення в модернізацію існуючих систем теплопостачання становлять лише частину від необхідних і їх недостатньо не лише для енергоефективної модернізації, а й навіть для підтримки систем у справному стані [2].

Впливовим чинником на ситуацію у сфері теплопостачання є суттєві коливання світових і внутрішніх цін на первинні енергоресурси, продемонстровані протягом останніх років.

Це визначає необхідність подальших докорінних змін у структурі споживання енергоресурсів і вимагає переорієнтації на максимальне використання власних енергоресурсів та альтернативних джерел для стабільного й безпечного розвитку країни. Тому завдання модернізації та переорієнтації систем теплопостачання країни з метою скорочення споживання природного газу є такими, що фактично підвищують національну, зокрема енергетичну безпеку України, і є вкрай актуальними та важливими для держави [1].

Теплопостачання є однією з найважливіших частин енергозабезпечення економіки, а тарифоутворення в цій галузі відіграє важливу роль як для споживачів, так і для підприємства в цілому. На сучасному етапі реформування ЖКГ, важливим є формування такої державної тарифної політики, яка б дозволила забезпечити баланс всіх суспільних інтересів.

Отже, стала очевидна необхідність вдосконалення поточної моделі тарифоутворення. Застосування методу доходності інвестованого капіталу (RAV) дозволить досягти наступних переваг: тарифне регулювання стає більш довгостроковим (3-5 років), тарифи забезпечуватимуть справедливую норму доходності на інвестований капітал, а також стимулювати підвищення ефективності діяльності компаній.

Головними проблемами житлово-комунальної галузі є застарілість обладнання, неефективність керівництва, невміння вчасно попереджати проблеми та несистемний підхід до їх вирішення. Комунальна інфраструктура зношена більш ніж на 60 %. П'ята частина теплових мереж перебуває в аварійному стані. Не дивно, що за останні 10 років кількість аварій зростає майже у 5 разів.

Система RAB – достатньо прогресивний метод для вітчизняної економіки, який дозволить у довгостроковій перспективі зменшити витрати в теплоенергетиці та відповідно позитивно вплине на тариф, а залучення в галузь інвестицій, і перш за все приватних, є однією з цілей реформування даної галузі. Оскільки, енергетична галузь країни, як одна з системоутворюючих галузей економіки України, яка має важливе значення в системі національної безпеки, є і однією з найбільш технічно відсталих та економічно малоефективних, енергетичні потужності майже не оновлювались, навіть на програмному рівні не вирішене питання заміщення потужностей, що відпрацювали або відпрацьовують свій ресурс.

Для підприємств теплопостачання перехід при розрахунку тарифів на методу RAB є найбільш ефективним варіантом регулювання. Така модель тарифоутворення стимулює приплив інвестицій у галузь і при цьому гарантує інвесторам, а також кредиторам повернення й ринкову дохідність вкладених коштів. При цьому в компанії з'являється стимул знижувати свої витрати шляхом залучення нових технологій та оптимізації своєї діяльності. Комунальні підприємства зацікавлені в зниженні витрат не лише через вимоги регулятора, бо інакше вони будуть збитковими, але й через можливість додаткового отримання коштів.

Від нової моделі тарифоутворення виграють і споживачі послуг, які не страждатимуть від різкого росту тарифів й одночасно відчуватимуть вигоду від підвищення якості послуг.

Підхід до застосування стимулюючого тарифного регулювання теплоенергетичних підприємств методом RAB, який включає в себе такі основні етапи:

- висвітлення теоретичних основ комплексного дослідження теплоенергетичних підприємств України в житлово-комунальному господарстві;
- визначення стану фінансової стійкості теплоенергетичних підприємств м. Харкова та Харківської області;
- розроблення та впровадження стимулюючого тарифного регулювання методом RAB в діяльність теплоенергетичних підприємств дозволить зменшити ступінь кризових явищ на теплоенергетичних підприємствах м. Харкова та Харківської області, покращити їх фінансовий та технічний стан.

Список використаних джерел:

1. Єфименко Т. І., Жук В. М., Ловінська Л. Г. Інформація в антикризовому управлінні : глобальний аспект стандартизації обліку та фінансової звітності : монографія / Акад. фінанс. упр. – Київ, 2015. – 399 с.
2. Мозговий Є. В. Формування тарифної політики в житлово-комунальному господарстві України // Бізнес Інформ. 2016. – Вип. 11. – С. 287–291.